

اسرائیل: اشغالگری، آپارتاید و جنایات جنگی

اکبر گنجی

منتشر شده در 23 جولای 2014 Antiwar

خاورمیانه گرفتار جنگ های متعدد و کشته و زخمی و آواره شدن میلیون ها تن بوده و هست. در این شرایط، جنگ جدید اسرائیل علیه مردم غزه دوباره آغاز شد. از یک منظر، نزاع اعراب و اسرائیل، مادر همه نزاع های منطقه بوده و هست. برای فهم این مسأله و حل آن، حداقل توجه به 4 عامل مهم ضروری است:

یکم- دولت اشغالگر: با اعزام یهودیان از سراسر اروپا به فلسطین، طرح تشکیل دولت اسرائیل در دستور کار قرار گرفت. این دولت براساس قطعنامه مجمع عمومی سازمان ملل متحد در سال 1947 به وجود آمد. مطابق قطعنامه ۱۸۱ مجمع عمومی سازمان ملل - که براساس آن دولت اسرائیل به رسمیت شناخته شد- 45 درصد فلسطین به فلسطینیان تعلق دارد، 54 درصد فلسطین به اسرائیل واگذار می شود و یک درصد باقی مانده به عنوان منطقه بین المللی در نظر گرفته می شود. دولت اسرائیل فقط بخش حق موجودیت این قطعنامه را پذیرفته و به مرور زمان، در عمل، تقسیم سرزمین آن را به کلی رد کرده است.

دولت اسرائیل میزان زمین های در اختیار فلسطینیان را با جنگ ۱۹۶۷ به 22 درصد کاهش داد. قطعنامه 465 شورای امنیت سازمان ملل نه تنها دوبار از "**اراضی فلسطینی و یا عرب اشغال شده از سال 1967**" سخن گفته است، بلکه شهرک سازی دولت اسرائیل در سرزمین های اشغالی- از جمله بیت المقدس- را "**نقض معاهده چهارم ژنو**" به شمار آورده است. حتی **وزارت امورخارجہ بریتانیا** گفته است که نقض معاهده چهارم ژنو توسط اسرائیل "جنایت جنگی" به شمار می رود.

مطابق **منشور سازمان ملل** و قوانین بین المللی مردمی که کشورشان توسط یک دولت خارجی اشغال شده، حق دارند علیه اشغالگران بجنگند تا آن ها را از سرزمین هایشان بیرون کنند. مگر مردم کشورهای مختلف علیه اشغالگران نازی در جنگ جهانی دوم ننگیدند و دولت آمریکا هم به کمک آنان نشتافت؟ وقتی صدام حسین کویت را اشغال کرد، همه جهان نه تنها این حق را برای مردم کویت قائل شدند که علیه اشغالگران بجنگند، بلکه دولت آمریکا با مدرنترین سلاح های جنگی به ارتش دولت اشغالگر صدام حسین حمله برد تا آنان را از کویت بیرون راند.

ریچارد فالک- استاد سابق حقوق بین الملل دانشگاه پرینستون، گزارشگر سابق حقوق بشر در فلسطین که خود یهودی است- **مقاومت در برابر اشغالگران اسرائیلی را حق مردم فلسطین به شمار می آورد.** نورا اراکات- استاد دانشگاه جرج میسن آمریکا- نیز **گفته است** که اسرائیل حق قانونی برای دفاع از خود در برابر حمله فلسطینی ها را ندارد، چرا که اسرائیل قدرت اشغالگر است و مردم فلسطین حق مقاومت در برابر نیروی اشغالگر را دارند.

دوم- دولت آپارتایدی: دولت اسرائیل فلسطینیان را تحت رژیم آپارتاید قرار داده است(رجوع شود به مقاله "[دولت یهودی به مثابه رژیم آپارتاید](#)"). دولت اسرائیل، پس از مذاکرات اسلو، دست به اقداماتی زده است که طرح صلح 4 جانبه را به فراموشی بسپارد. با شهرک سازی 600 هزارتن را در سرزمین های اشغالی ساکن کرده اند تا طرح دو دولت را منتفی سازند.

پرسش اساسی این است: با حدود 4 میلیون فلسطینی ساکن نواره غزه، کرانه ی باختری و... چه باید کرد؟ اگر اسرائیل طرح دو دولت را نمی پذیرد، معنایش این است که از نظر اسرائیل یک دولت بیشتر نمی تواند وجود داشته باشد. با این که 47 سال از 67 گذشته است، اما این 4 میلیون، همچنان شهروند به شمار نمی روند و فاقد حقوق شهروندی هستند. حق رأی ندارند، حق پاسپورت ندارند، حقوق مالکیت و حق تحرک شامل حال آنان نمی شود. در مناطقی هم که ساکن هستند، زندگی انسانی نداشته و تحت رژیم آپارتاید- به تعبیر جیمی کارتر در کتاب [فلسطین صلح نه آپارتاید](#) - به سر می برند. آیا این 4 میلیون شهروند اسرائیل به شمار می روند یا هیچ کشوری نباید داشته باشند و باید نابود شوند؟ دولت اسرائیل تاکنون هیچ مرزی(مرزهای قطعنامه 181 مجمع عمومی سازمان ملل؟ مرزهای 1967، مرزهای فعلی؟) را به عنوان مرزهای ملی خود تعیین نکرده است. دولت بدون مرز هم دولت به شمار نمی رود.

استراتژی اسرائیل برای عدم تشکیل دولت مستقل فلسطینی دو گانه است. اول- گذشت زمان، تغییر نسلی، مرگ تمامی نسل های اولیه فلسطینی و فراموش شدن آرمان تشکیل دولت مستقل فلسطینی. دوم- اسرائیل با دامن زدن به "ایران هراسی" توجه را از فلسطین به ایران دور کرده و طرح دو دولت را رد می کند. در خصوص عدم پذیرش دولت فلسطینی، به عنوان نمونه، مقاله 14 سپتامبر 2013 نیویورک تایمز تحت عنوان "[تصور موهوم راه حل دو کشور](#)"، تشکیل دو دولت را سودایی به تاریخ پیوسته به شمار می آورد. از سوی دیگر، مطابق [نظرسنجی اول ژانویه 2013](#)، 83 درصد مردم اسرائیل گفته اند که بازگشت به مرزهای 1967 برای اسرائیل صلح به ارمغان نمی آورد.

[دنی دنون](#)- معاون وزیر دفاع اسرائیل- نیز در 30 اکتبر 2013، ضمن رد خواست اوباما که مذاکرات صلح اسرائیل با فلسطینیان تا ماه مه 2014 به نتایج روشن دست یافته و پایان یابد، گفت که اگر می توانست همین امروز با اوباما صحبت کند به او می گفت: "بیایید در تقویم تغییر ایجاد کنیم. من می گویم بیایید تا مه ۲۰۱۴ به تهدیدی که از سوی ایران وجود دارد خاتمه دهیم و بعد به سر میز مذاکره با فلسطین برویم". خطر ایران است و: "در صورت شکست مذاکرات غرب با تهران، اسرائیل به صورت یکجانبه به ایران حمله خواهد کرد". "اسرائیل فاقد مرزهای مشخص" این چنین تعقیب می شود.

ایلان پایه- مورخ اسرائیلی، استاد دانشگاه آگزتر انگلستان، که خانواده اش در هولوکاست صدمه دیده - [به خوبی توضیح می دهد که اسرائیل با فلسطینیان چه کرده است](#). ایلان پایه در مصاحبه دیگری گفته است که اسرائیل به دنبال [نسل کشی تدریجی](#) است.

سوم- دولت مرتکب جنایات جنگی: اسرائیل به سه معنا مرتکب جنایات جنگی شده است:

الف- شهرک سازی در سرزمین های اشغالی: سخنگوی کاترین اشتون- هماهنگ کننده سیاست خارجی اتحادیه اروپا- در ۲۸/۹/۹۱ در باره شهرک سازی های اسرائیل در مناطق اشغالی **گفت**: "اتحادیه اروپا تاکید می کند که چنین شهرک هایی بر مبنای حقوق بین الملل غیرقانونی هستند و سدی شده اند برای رسیدن به صلح در خاورمیانه."

در همان زمان، تایمز اسرائیل خبر داد آلیستر برت- معاون خاورمیانه ای وزارت خارجه انگلیس- با صدور بیانیه ای نسبت به دور جدید شهرک سازی های اسرائیل در قدس شرقی و اکنش نشان داد و این اقدام را نقض کنوانسیون ژنو و مصداق جنایت جنگی دانست. به گفته برت، ویلیام هیگ- وزیر خارجه بریتانیا هفته قبل هم "محکومیت و ناراحتی" خود از طرح اسرائیل برای گسترش ساخت و ساز در مناطق فراتر از محدوده سبز را اعلام کرده بود. وی همچنین طرح های جدید اسرائیل برای ساخت و ساز در دو منطقه "گیوات حاماتوس" و "گیلو" را تقبیح کرده است.

در بخشی از بیانیه وزارت خارجه بریتانیا با اشاره به جنایت جنگی بودن این ساخت و سازها، آمده است: این اقدامات به شدت تحریک آمیز هستند و برخلاف کنوانسیون چهارم ژنو انجام می گیرند. مطابق بند ۴۹ کنوانسیون ژنو، دولت های اشغالگر حق ندارند بخشی از جمعیت خود را به مناطق اشغال شده منتقل کنند و بر همین اساس است که جامعه بین الملل ساخت و ساز شهرک های اسرائیلی در مناطق فراتر از محدوده سبز، غیرقانونی می داند. نقض کنوانسیون ژنو مصوب سال ۱۹۴۹، به عنوان **جنایت جنگی** به شمار می رود و از آن جا که اسرائیل عضو این کنوانسیون است، لذا به دلیل شهرک سازی در اراضی اشغالی قدس شرقی و کرانه باختری، جنایتکار جنگی محسوب می شود.

شورای امنیت در قطعنامه ۴۶۵- اول مارس ۱۹۸۰- ضمن محکوم سازی رفتارهای اشغالگرانه اسرائیل "یک بار دیگر بر این مسئله که معاهده چهارم ژنو در مورد حفاظت از شهروندان غیرنظامی در زمان جنگ، در ۱۲ اوت ۱۹۴۹، در مورد اراضی عرب که توسط اسرائیل از سال ۱۹۶۷ اشغال شده اند از جمله بیت المقدس هم تعمیم می یابند، تأکید می کند."

شورای امنیت سازمان ملل سپس با صراحت بیشتری عملکرد اسرائیل در سرزمین های اشغالی را با استناد به کنوانسیون ژنو محکوم می کند. در بند ۵ قطعنامه می نویسد:

"تمامی اقدامات صورت گرفته از سوی اسرائیل برای تغییر شاخصه های فیزیکی، دموگرافیک، ترکیب، ساختار نهادی و یا وضعیت اراضی فلسطینی و یا عرب اشغال شده از سال ۱۹۶۷، از جمله بیت المقدس یا هر بخش دیگری را فاقد اعتبار قانونی شناخته و اذعان می کند که سیاست ها و اقدامات اسرائیل در اسکان بخشی از جمعیت خود و نیز مهاجران جدید در این اراضی به مفهوم نقض عامدانه معاهده چهارم ژنو در مورد حفاظت از شهروندان غیرنظامی در زمان جنگ بوده و هم مانعی جدی در برابر تحقق یک صلح ماندگار، عادلانه و جامع در خاورمیانه محسوب می شود."

بدین ترتیب، شورای امنیت سازمان ملل نیز اقدام اسرائیل را با استناد به کنوانسیون ژنو، مصداق جنایت جنگی به شمار آورده بود. دولت آمریکا- دوران ریاست جمهوری کارتر- این قطعنامه را وتو نکرد.

ب- جنایات جنگی در غزه: مطابق گزارش گلدستون که به تصویب شورای حقوق بشر سازمان ملل در سال 2009 رسید، اسرائیل در جنگ غزه مرتکب جنایات جنگی شد و بیش از یک هزار غیر نظامی را کشت.

پ- جنایت جنگی جدید در غزه: اتحادیه عرب همیشه- از جمله در جنگ لیبی و جنگ سوریه- همراه آمریکا بوده است. حتی دبیرکل اتحادیه عرب هم کشتار حدود 100 نفر غیر نظامیان منطقه شجاعیه غزه توسط اسرائیل را جنایت جنگی و وحشیانه خوانده است. دبیرکل سازمان ملل کشتار نظامیان در غزه را "قساوت آمیز" به شمار آورده است. از سوی دیگر، ناوی پیلای- کمیسر عالی حقوق بشر سازمان ملل متحد- در نشست اضطراری شورای حقوق بشر سازمان ملل در ژنو در 23 جولای 2014 گفته که اقدامات اسرائیل در غزه "جنایات جنگی" است. او گفته است: "بی توجهی به قاعد بشر دوستانه بین المللی و حق حیات به شکل بهت آوری واضح است. این احتمال قویا وجود دارد که قوانین بین المللی به ترتیبی نقض شده باشد که بتوان آن را **جنایت جنگی** دانست". شورای حقوق بشر سازمان ملل تحقیقات درباره جنایات در غزه را به تصویب رساند. تنها رأی منفی به این مصوبه از آن دولت آمریکا بود. با توجه به همین واقعیت ها، 50 تن از سربازان اسرائیلی در واشنگتن پست نوشته اند که حاضر نیستند برای اسرائیل بجنگند.

چهارم- دولت ضد صلح: یهودیان ساکن اسرائیل هم می نویسند که اسرائیل خواهان صلح

عادلانه نیست. به نوشته نویسنده یهودی هاآرتص، اسرائیل نابودی عرب ها را تعقیب می کند. می گوید: "ژنرال بازنشسته و مفسر فعال، ارن شاپور، بدون بر هم زدن پلکی سخنان وحشتناکی بر زبان آورده است: "اگر ما خانواده آن ها را بکشیم، آن ها به جان خود خواهند افتاد". ژنرال دیگری گفته است "ما باید اوضاعی به وجود آوریم که هر زمان آنان از سوراخ های شان بیرون آمدند، دیگر غزه را نشاسند". داو لیور- خاخام یهودی- فتوا داده است که اگر لازم باشد اسرائیل می تواند تمام غزه را نابود کند. او گفته است که وزارت دفاع اسرائیل می تواند فرمان نابودی غزه را نیز بدهد. مردخای کدار- استاد دانشگاه کارایلان در اسرائیل- هم در یک برنامه رادیویی گفت: "تنها چیزی که مانع از اقدام یک بمب گذار انتحاری می شود، این آگاهی است که اگر او خود را منفجر کند، به خواهرش تجاوز خواهد شد. این به نظر خیلی بد می آید، ولی واقعیت خاورمیانه همین است".

نتانیا هو گمان می کند که بدین ترتیب مسأله را حل می کند، اما در واقع حماس را تقویت کرده و بر محکومیت بین المللی خود می افزاید. اتحادیه اروپا خواستار توقف سریع حمله اسرائیل به غزه شده است. پارلمان اروپا در بیانیه ای بر عدم وجود هیچ گونه توجیهی برای تخریب ساختار زیربنایی و کشتار عمدی غیر نظامیان توسط اسرائیل تأکید کرده است. بیل کلینتون گفته است:

"اسرائیل با از بین بردن روند صلح خود را در عرصه جهانی منزوی می کند و این اصلا برای اسرائیل خوب نیست. در کوتاه مدت حماس می تواند خسارات جدی به وجهه اسرائیل در افکار عمومی به دلیل کشتار غیر نظامیان وارد کند. اسرائیل در حال کشتن افراد غیر نظامی است و این کار احمقانه به نظر می رسد چرا که با این اقدامات تنها باعث منزوی کردن خودش در عرصه جهانی می شود. به عقیده من

بنیامین نتانیا هو نخست وزیر اسرائیل باید توافق صلح جامع و کاملی را با فلسطینی ها منعقد کند. ۶۰ درصد اسرائیلی ها از وی حمایت خواهند کرد. هدف همه باید دنبال کردن روند صلح و دستیابی به صلح و ایجاد کشور فلسطین باشد".

اردوغان- نخست وزیر ترکیه- **گفته است:** "این نخستین بار نیست که ما با چنین اوضاعی مواجه می شویم. از زمان ایجاد اسرائیل در سال ۱۹۴۸ ما شاهد تلاش های تل آویو در انجام نسل کشی سیستماتیک علیه مردم بی گناه فلسطین بوده ایم و هم اکنون نیز در ماه رمضان شاهد این اقدامات از جانب ارتش اسرائیل علیه فلسطینی ها در نوار غزه هستیم".

نتانیا هو همیشه مدعی بود که دولت واحدی که نماینده همه فلسطینیان باشد تا با آنها مذاکرات صلح صورت پذیرد وجود ندارد، با اتحاد حماس و دولت محمود عباس، بهانه او از بین می رفت. نتانیا هو این جنگ را به راه انداخت تا مانع اتحاد فلسطینیان شود. نیتان ترال- کارشناس گروه بین المللی بحران- در مقاله "**چگونه غرب جنگ را در غزه انتخاب کرد**"، نیویورک تایمز 17 جولای 2014 همین مدعا را تأیید کرده است.

حتی **سر دبیران هافینگتون پست طی مقاله ای نوشته اند:**

بنیامین نتانیا هو تظاهر خود مبنی بر پشتیبانی از راه حل دو کشور مستقل برای حل مساله فلسطین را کنار گذاشته است. هفته پیش او گفت، "هیچ شرايطی نمی تواند وجود داشته باشد که تحت آن ما کنترل امنیت کرانه غربی رود اردن را رها کنیم. اگر ما نیروهای خود را آنجا بیرون بکشیم، آن طور که به ما می گویند، امکان خواهد داشت که هزاران تونل [در دو طرف مرز با اردن] به وجود آید." اشاره او به تونل های حماس از غزه به اسرائیل است. این در حالی است که برخی از وزرای کابینه حتی از نتانیا هو تندرو تر و افراطی تر هستند. اویگدر لیبرمن، وزیر خارجه، می گوید، "اسرائیل باید تا آخر کار برود، و تصمیم بگیرد که آیا می خواهد غزه را دوباره اشغال کند." نفتلی بنت، وزیر اقتصاد، از نتانیا هو انتقاد می کند که چرا در باره غزه یک مقدار حملات را کنترل و با شدت کمتری انجام داده است. او می خواهد گنبد آهنین، سیستم دفاع موشکی اسرائیل، را به مشت آهنین تبدیل کند. بنت می خواهد فقط یک کشور در آنجا وجود داشته باشد، ولی با دو مجموعه مختلف قوانین، یکی برای اسرائیل، یکی برای فلسطینی ها. او مساله فلسطینی ها را به "یک تکه گلوله در باسن" تشبیه می کند که باید تحمل شود، و می گوید "فقط یک کشور در سرزمین اسرائیل می تواند وجود داشته باشد".

آنها گمان می کنند که تا ابد می توانند از زیر بار صلح بگریزد. اما حتی به گفته جان کری در این صورت راهی جز درست کردن نظام آپارتاید در پیش ندارد.

صلح عادلانه، نه کشتار و نابودسازی

جنگ جدید دولت اسرائیل علیه غزه تاکنون 835 کشته، بیش از 5500 زخمی، بیش از **100 هزار آواره** و بیش از 1100 بازداشتی داشته است. حدود 85 درصد تلفات انسانی را کودکان (162 کودک کشته و

1300 کودک زخمی شده اند) و زنان و غیر نظامیان تشکیل می دهند. 33 نظامی اسرائیلی هم تاکنون در درگیری های غزه کشته شده اند که دو تن از آنان آمریکایی ها بودند که در ارتش اسرائیل می جنگیدند. اسرائیل بیش از 10 هزار تن مواد منفجره در عرض 18 روز بر سر مردم غزه ریخته است. اسرائیل چند راه بیشتر در پیش ندارد:

الف- تداوم وضعیت موجود و جنگ های دائمی به منظور نابودسازی رفته رفته فلسطینیان.

ب- اشغال کرانه باختری و غزه و سیطره رژیم آپارتاید بر کل فلسطینیان.

پ- بازگشت به مرزهای 1967 و تشکیل دولت مستقل فلسطینی.

ت- اشغال کرانه باختری و غزه و دادن حقوق شهروندی همانند یهودیان به فلسطینیان.

کدام راه حل مقبول جامعه جهانی و فلسطینیان بوده و به سود امنیت بلند مدت اسرائیل و منطقه است؟

فیس بوک اکبر گنجی : <https://www.facebook.com/AkbarGanji?v=wall&ref=ts>

منبع: گویاتیوز، 1393/5/1